

Horbulák Zsolt

Korona helyett: miként élték
meg Szlovákiában a váltást

Közgazdász-vándorgyűlés
Debrecen 2018. szeptember 7.

Szlovákia

- Megalakulása: 1993. január 1.
- Kiterjedése: 49 035 km²
- Lakosainak száma (2011): 5 397 036
- Közigazgatási felosztás: 8 kerület (NUTS3), 72 járás
- GDP: 81 724,83 M €
- Gazdasági növekedés (2017): 3,4%
- Bruttó átlagbér (2016): 916€
- Munkanélküliségi ráta: 7,18%, nyilvántartott: 5,94%
- Költségvetési hiány (2017): 1,4%
- Infláció (2018 július): 2,6%
- A bruttó eladósodás mértéke (2017): 52,2%

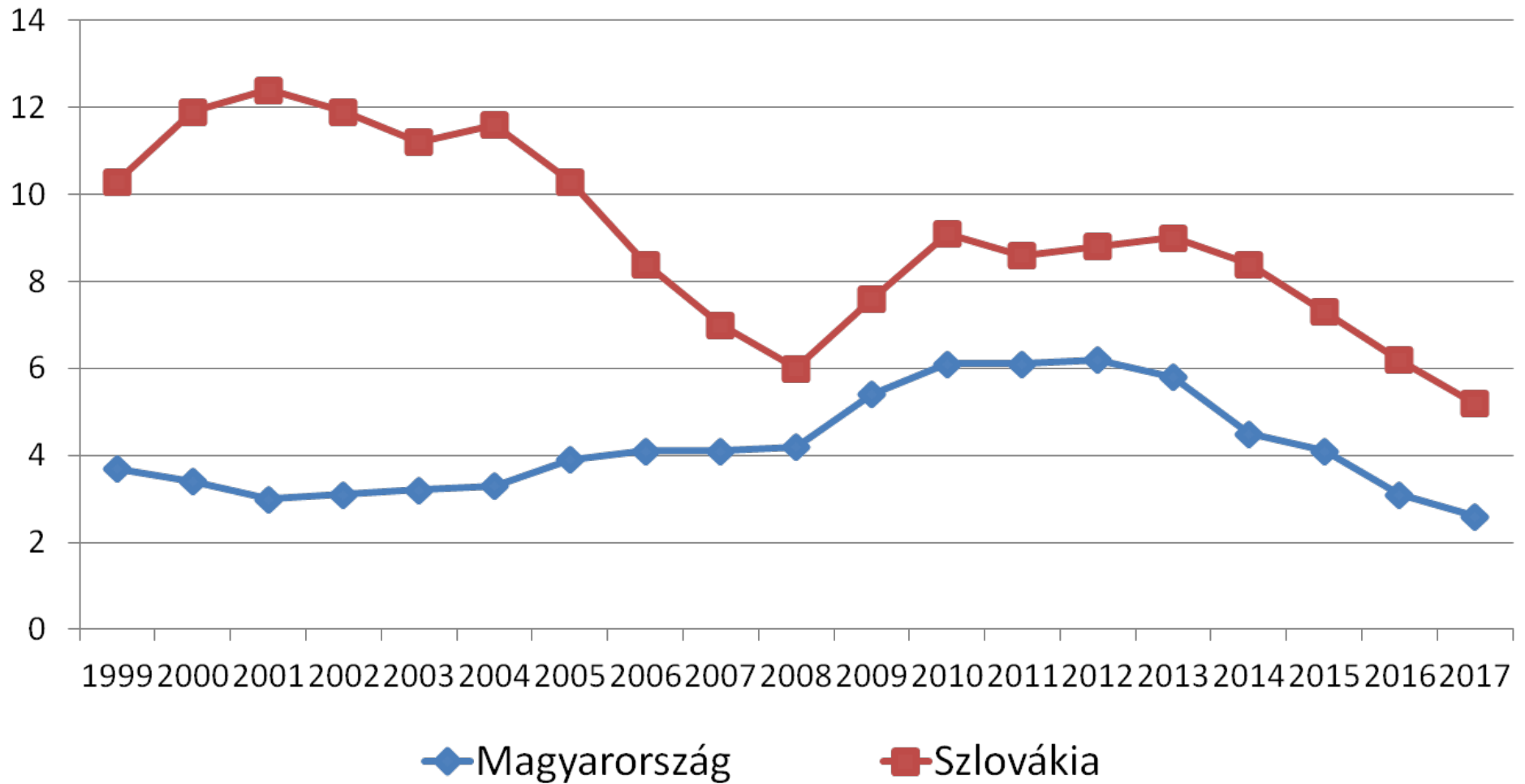
Miért érdemes Szlovákiával foglalkozni?

- A térségben a visegrádi és keletközép-európai országok közül csak itt vezették be az eurót.
- Az euró bevezetésétől immár közel egy évtized telt el.
- Szlovákia Magyarországgal szomszédos ország.
- Szlovákiában jelentős számú magyar kisebbség él.
- A szlovák és magyar történelmi kapcsolatok Európában egyedülállóak.
- Főleg az 1990-es években Szlovákia számára Magyarország etalon volt.

Szlovákia gazdaságának fundamentumai az ezredfordulón

- Alacsony eladósodás – szocializmus öröksége.
- Gyökeres és átmenet nélküli váltás 1989. november 17-én.
- A szabadpiaci rendszer meglehetősen gyors és megrázkódtatás mentes bevezetése (alacsony infláció...)
- Folyamatosan magas gazdasági növekedés.
- Nagyon magas munkanélküliségi ráta.
- A legjelentősebb ipari körzetek (Pozsony, Vág völgy) nyugati határhoz való közelsége.
- Magasan képzett, olcsó és ritkán sztrájkoló munkaerő.
- 1998 után egy erős reformkényszer.

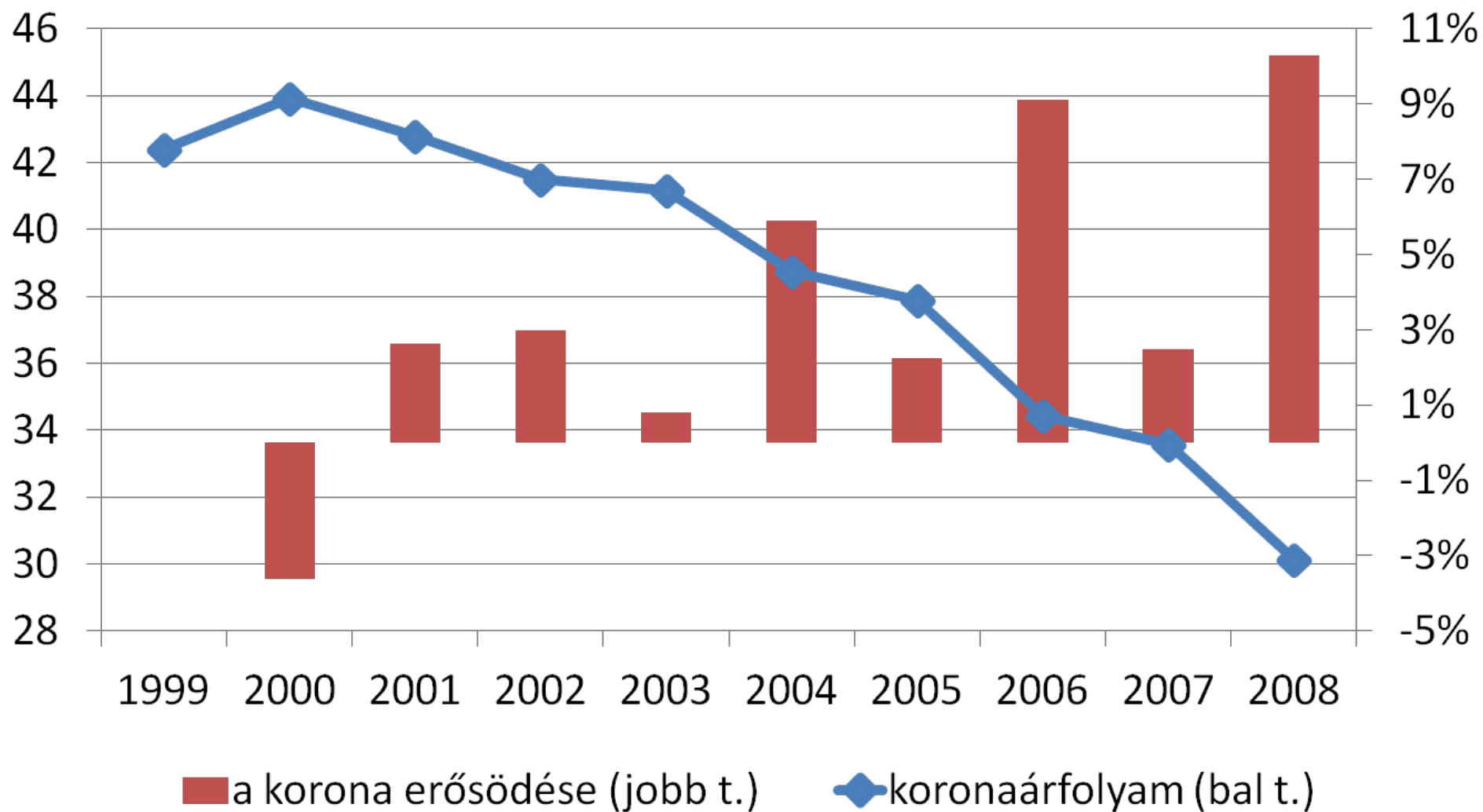
A nyilvántartott munkanélküliség aránya

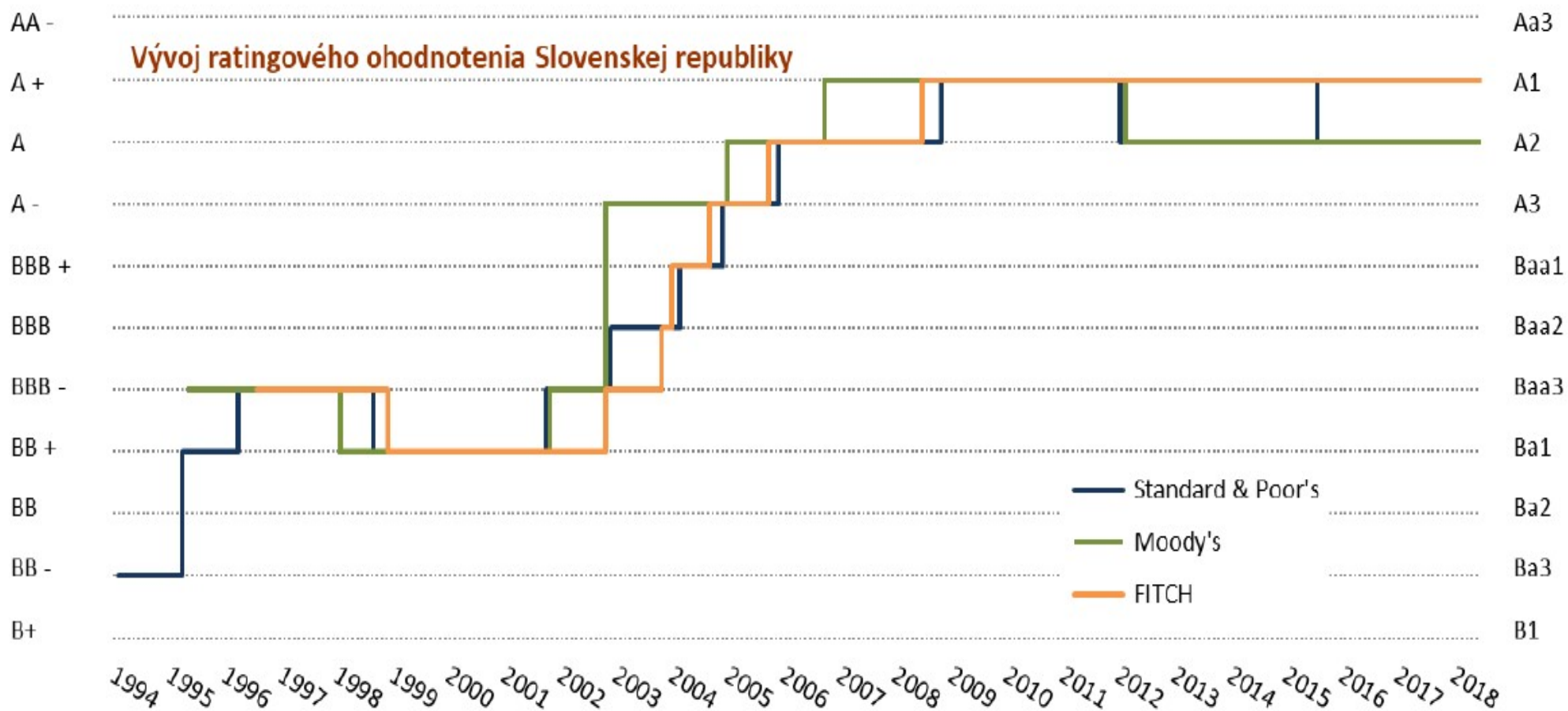
Az eurózónába való belépés mérföldkövei

- 2003. április 6.: az EÚ-ba való belépési nyilatkozat aláírása
- 2003. július 16.: az euró bevezetése stratégiájának az elfogadása
- 2005. november 28: belépés az EMR II-be, a megállapított átváltási kurzus 38,4550 SKK/EUR
- 2007. március 19.: új átváltási kurzus meghatározása: 35,4424 SKK/EUR
- 2008. május 29.: az átváltási kurzus újabb megváltoztatása: 30,1260 SKK/EUR
- 2009. január 1.: belépés az eurózónába

A korona és az euró kurzusa (decemberi adatok)

Szlovákia adósságbesorolásának alakulása

Mi segítte az euró bevezetését Szlovákiába?

A szlovák „gazdasági csoda” alapjai

- Teljes mértékben reformelkötelezett és liberális gazdaságpolitikát folytató kormány.
- Az „egyenadó” bevezetése – egykulcsos
 - személyi-jövedelemadó,
 - társasági adó,
 - forgalmi adó.
- Nyugati befektetők támogatása.
- Tőkefedezeti nyugdíjpillér bevezetése.
- Határozott nyugati orientáltság.

Lakossági vélemények I.

Ön miként értékeli az euró bevezetését? [%]

	2005 június	2007 április	2007 november	2008 február	2008 május
Határozottan pozitívan	11	10	8	7	10
Inkább pozitívan	35	39	35	36	39
Inkább negatívan	30	32	38	27	34
Határozottan negatívan	12	11	14	15	11
Nem tudja	12	8	5	15	6

Lakossági vélemények II.

Ön mitől tart a legjobban? [%]

2008 május	
Drágulás, infláció	72
Az ország még nem készült fel rendesen az euróra	28
Nehéz lesz megszokni	25
A megtakarítások elvesztése	21
Átváltási, kerekítési problémák	19
Túl sok lesz az apró	18
Nem tetszik az euró	7
A nemzeti identitás elvesztése	5
Kevés az információ az euróról	4
Egyéb	1

Lakossági vélemények III.

Mit gondol, milyen hatással lesz az euró az ország gazdaságára? [%]

	2005 június	2007 április	2007 november	2008 február	2008 május
Határozottan pozitív	9	8	7	8	10
Inkább pozitív	34	40	36	38	44
Inkább negatív	30	29	30	25	27
Határozottan negatív	8	5	12	10	5
Nem tudja	19	18	15	19	11

Az euró bevezetésének lefolyása, ill. használatához kapcsolódó előnyök

- A bevezetés gyorsan és zökkenőmentesen ment vége.
- A lakosság alapvetően támogatta (vagy nem ellenezte).
- Segíti kordában tartani a költségvetést.
- Egyszerűsíti a kereskedelmet és az eurót használó országokba való utazást.
- A dolgokat mérhetőbbé teszi.
- Szubjektíven erősebbé teszi a valutát – kevesebb a nulla.
- Stabilizáló tényező (makrogazdaság, vállalkozói környezet).
- Valóban a világ legerősebb gazdasági entitásához való tartozás.
- A nemzeti büszkeség része.
- Számomra: a bankókon nem a szlovák nemzet nagyjait látom viszont.

A volt szlovákiai 1000 koronás Andrej Hlinka plébános (1864-1938)

Az euró bevezetéséhez/használatához kapcsolódó hátrányok/veszélyek

- Félelem az újtól.
- Csak egy valóban érett gazdaság számára hoz előnyt, más országok (társadalmak) számára kifejezetten káros lehet.
- Bölcsen kell kiválasztani az átváltási árfolyamot.
- Nagyobb közösködés másokkal. Az ország terhei, a költségvetés vállalásai megnőnek – mentőcsomagokban való részvétel, ami politikai instabilitáshoz is vezet.
- A bevezetés idejének meghatározása évekkal előzi meg a bevezetést, és nem lehet tudni, hogy a bevezetés idején, ill. közvetlenül utána milyen lesz a külső gazdasági környezet, ami befolyásolja a belső viszonyokat (infláció, gazdasági növekedés, társadalmi hangulat stb.)
- Az önálló monetáris politika feladása.
- Kilépni az eurózónából szinte lehetetlen.

Tények az euró bevezetése után

- Az átállás zökkenőmentesen ment végbe
- A pénzromlás üteme nem ugrott meg:

2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
2,7%	4,5%	2,8%	4,6%	1,6%	1,0%	3,9%	3,6%

Az Eurostat elemzése alapján az euró bevezetése miatt 2008-ban az infláció 0,11, 2009 januárjában 0,12 bázisponttal emelkedett.

- Egy évvel a bevezetés után a lakosság
 - 80%-a tekintett pozitívan az új fizetőeszközre,
 - 18%-a számolt euróban,
 - 33%-a koronában és euróban,
 - 49%-a koronában.

Mire volt szükség az euró bevezetéséhez Szlovákiában?

- Stabil gazdaságra (maastrichti kritériumok teljesítése).
 - Politikai konszenzusra – a jobboldali liberális és a baloldali populista pártok politikai ciklusokon átívelő egyetértése.
 - Brüsszeli beleegyezésre.
 - Össztársadalmi támogatottságra (vagy inkább hallgatólagos belenyugváásra).
- és pedig egyszerre, de nem egyforma súllyal.

Lehet-e euró nélkül élni?/Hasznos-e az euró?

- Igen (Dánia, Egyesült Királyság, Csehország).
- Az eurózónába inkább az egészséges gazdaságú, de periféria országok igyekeznek (balti államok stb.).
- Nem tudjuk (tudom), túl rövid ideje létezik.
- Nehéz meghatározni, hogy a nemzetgazdaságok konvergenciáját vagy divergenciáját segíti-e jobban.
- Az euró önmagában helyes, ellenben nagyobb integrációra késztet, mivel sok szabályt kell betartani, amit viszont bizonyos körök központilag szeretnének ellenőrizni.

Tapasztalatok Magyarország számára (szubjektív megközelítés)

- Kell-e Magyarországnak az euró?
- Jó vagy rossz, hogy az ország most még nem az eurózóna tagja?
- Érett-e Magyarország az eurózóna tagságra?
- Mikor fogja bevezetni Magyarország az eurót?
- Kell-e Szlovákiától tanulni?
- Hosszabb távon igen.
- Jobb, hogy még nem, mivel nagyobb a monetáris szabadsága.
- Szerintem még nem.
- Szerintem 2025-nél biztosan nem korábban.
- Igen, érdemes (persze, nem mindent).

Köszönöm a figyelmet!

horbulak@gmail.com